

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

2. prosince 2010*

Ve věci C-108/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Baranya megyei bíróság (Maďarsko) ze dne 10. února 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 23. března 2009, v řízení

Ker-Optika bt

proti

ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a J. Malenovský (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: maďarština.

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. dubna 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za maďarskou vládu R. Somssich, K. Szíjjártó a K. Veres, jakož i M. Fehérem, jako zmocněnci,

- za českou vládu M. Smolkem, jako zmocněncem,

- za řeckou vládu E. Skandalou, jako zmocněnkyní,

- za španělskou vládu J.M. Rodríguez Cárcamem, jako zmocněncem,

- za nizozemskou vládu C. Wissels, M. de Gravem a Y. de Vriesem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi H. Krämerem a A. Siposem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399), jakož i článků 34 SFEU a 36 SFEU.

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu, v němž proti sobě stojí společnost Ker-Optika bt (dále jen „Ker-Optika“) a ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet (Krajské ředitelství pro Jižní Zadunajsko Státního úřadu veřejného zdraví a hygieny, dále jen „ÁNTSZ“) a který se týká správního rozhodnutí, na jehož základě tento orgán zakázal společnosti Ker-Optika uvádění kontaktních čoček na trh prostřednictvím internetu.

Právní rámec

Právní úprava Unie

- 3 Podle čl. 1 bodu 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. L204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. července 1998 (Úř. věst. L217, s. 18; Zvl. vyd. 13/21, s. 8, dále jen „směrnice 98/34“), se rozumí:

„službou“ jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplat, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

Pro účely této definice se rozumí:

- ‚službou poskytovanou na dálku‘ služba poskytovaná bez současné přítomnosti stran,
- ‚službou poskytovanou elektronicky‘ služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování a uchování dat (včetně digitální komprese) a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky,

- ‚službou na individuální žádost příjemce služeb‘ služba poskytovaná přenosem dat na individuální žádost.

[...]“

- 4 V osmnáctém, dvacátém prvním a třicátém čtvrtém bodě odůvodnění směrnice 2000/31 se uvádí:

„(18) Služby informační společnosti zahrnují širokou škálu hospodářských činností, které probíhají on-line. Tyto činnosti mohou spočívat zejména v on-line prodeji zboží. Činnosti, jako je dodávka zboží jako taková nebo poskytování služeb off-line, zde nejsou zahrnuty. [...] Činnosti, které pro svou povahu nelze vykonávat na dálku a elektronickou cestou, jako povinná účetní kontrola společnosti nebo lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření pacienta, nejsou službami informační společnosti.

[...]

- (21) [...] Koordinovaná oblast zahrnuje pouze požadavky na on-line činnosti, jako jsou informace on-line, reklama on-line, prodej on-line a uzavírání smluv on-line, a netýká se právních požadavků členských států na zboží, jako jsou bezpečnostní normy, povinnosti týkající se označování nebo odpovědnosti za zboží, ani požadavků členských států na dodávky či přepravu zboží včetně distribuce léčivých přípravků. [...]

[...]

(34) Každý členský stát přizpůsobí své právní předpisy obsahující zejména formální požadavky, které by mohly bránit používání smluv uzavřených elektronickou formou. Přezkum právních předpisů vyžadujících přizpůsobení by měl probíhat systematicky a měl by zahrnovat všechny fáze a akty nezbytné při uzavírání smluv včetně archivace smlouvy. Výsledkem přizpůsobení by měla být možnost uzavírat smlouvy elektronickou cestou. [...]"

5 Článek 1 odst. 1 až 3 a 5 směrnice 2000/31 stanoví:

„1. Cílem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy.

2. Je-li to pro dosažení cíle uvedeného v odstavci 1 potřebné, dbá tato směrnice o sblížení některých vnitrostátních ustanovení platných pro služby informační společnosti, která se týkají vnitřního trhu, usazování poskytovatelů služeb, obchodních sdělení, elektronických smluv, odpovědnosti zprostředkovatelů, kodexů chování, mimosoudního urovnávání sporů, soudních postupů a spolupráce mezi členskými státy.

3. Tato směrnice doplňuje právo Společenství platné pro služby informační společnosti, aniž je dotčena úroveň ochrany, zejména v oblasti veřejného zdraví a zájmů spotřebitelů, jak vyplývá z právních nástrojů Společenství a vnitrostátních právních předpisů, které je provádějí, nebude-li tím omezen volný pohyb služeb informační společnosti.

[...]

5. Tato směrnice se nevztahuje na:

- a) daňovou oblast;
- b) otázky týkající se služeb informační společnosti upravené ve směrnících 95/46/ES a 97/66/ES;
- c) otázky týkající se dohod či praxe upravených kartelovým právem;
- d) následující[...] činnost[i] služeb informační společnosti:
 - činnost notářů nebo obdobných povolání, zahrnují-li přímou a zvláštní účast na výkonu veřejné moci,
 - zastupování klienta a hájení jeho zájmů před soudy,
 - ziskové hry spojené s peněžitým vkladem v případě hazardních her včetně loterií a sázek.“

6 Článek 2 směrnice 2000/31 zní:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) ‚službami informační společnosti‘ služby ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 98/34/ [...];

[...]

- h) ‚koordinovanou oblastí‘ požadavky stanovené právními řády členských států pro poskytovatele služeb informační společnosti nebo pro služby informační společnosti, bez ohledu na to, zda mají obecnou povahu či zda byly pro ně zvláště určeny.

- i) koordinovaná oblast souvisí s požadavky, které má poskytovatel služeb plnit a které se týkají:

- přístupu k činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na kvalifikaci, povolení nebo oznámení,
- výkonu činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na chování poskytovatele služby, kvalitu nebo obsah služby včetně požadavků na reklamu a smlouvy nebo na odpovědnost poskytovatele služby.

ii) koordinovaná oblast nezahrnuje požadavky jako:

- požadavky na zboží jako takové,

- požadavky na doručování zboží,

- požadavky na služby, které nejsou poskytovány elektronickou cestou.“

7 Článek 3 směrnice 2000/31 stanoví:

„1. Každý členský stát dbá, aby služby informační společnosti poskytované poskytovatelem usazeným na jeho území dodržovaly platné vnitrostátní předpisy z příslušné koordinované oblasti.

2. Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.

[...]

4. Členské státy mohou pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylovající se od odstavce 2, jsou-li splněny níže uvedené podmínky:

a) opatření jsou:

i) nezbytná z jednoho z níže uvedených důvodů:

– veřejný pořádek, zejména předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání v trestní oblasti, zejména ochrana mladistvých a boj proti podněcování k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, víry nebo národnosti a proti útokům na lidskou důstojnost,

– ochrana veřejného zdraví,

– veřejná bezpečnost včetně ochrany vnitrostátní bezpečnosti a obrany,

– ochrana spotřebitelů včetně investorů;

ii) přijata vůči určité službě informační společnosti, která poškozují cíle uvedené v bodu i) nebo která představuje závažné a podstatné ohrožení těchto cílů;

iii) úměrná těmto cílům;

b) členský stát předběžně a aniž je dotčeno soudní řízení včetně předběžného řízení a kroků uskutečněných v rámci trestního vyšetřování:

- požádá členský stát uvedený v odstavci 1 o přijetí opatření, a tento stát je nepřijme nebo jsou jeho opatření nedostatečná,
- oznámí Komisi a členskému státu uvedenému v odstavci 1 svůj záměr přijmout tato opatření.

5. Členské státy se mohou v naléhavých případech odchýlit od podmínek uvedených v odst. 4 písm. b). V tomto případě oznámí opatření co nejdříve Komisi a členskému státu uvedenému v odstavci 1 s uvedením důvodů, na základě kterých se členský stát domnívá, že se jedná o naléhavý případ.

[...]"

8 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy dbají, aby přístup k činnosti poskytovatele služeb informační společnosti a její výkon nepodléhal povinnosti předchozího povolení ani žádnému jinému požadavku se stejným účinkem.“

9 Článek 9 odst. 1 směrnice 2000/31 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby jejich právní řády umožňovaly uzavírání smluv elektronickou cestou. Členské státy zejména zajistí, aby právní úprava platná pro uzavírání

smluv nebránila používání elektronických smluv ani nevedla k tomu, že tyto smlouvy budou, z důvodu uzavření elektronickou cestou, zbaveny právních účinků a platnosti.“

Vnitrostátní právní úprava

- 10 Článek 3 odst. 1 zákona CVIII. z roku 2001 o službách informační společnosti a elektronickém obchodu (a elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló 2001. évi CVIII. Törvény, dále jen „zákon o elektronickém obchodu“) stanoví:

„K zahájení nebo výkonu činnosti spočívající v poskytování služeb informační společnosti se nevyžaduje žádné předchozí povolení ani žádné jiné správní rozhodnutí s obdobnými právními účinky.“

- 11 Článek 3 odst. 1 vyhlášky ministerstva zdravotnictví 7/2004 (XI. 23.) o odborných požadavcích na uvádění zdravotnických prostředků na trh a na jejich opravy a půjčování [a gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló 7/2004 (XI. 23.) Egészségügyi Minisztériumi rendelet] stanoví:

„Uvádět zdravotnické prostředky na trh, provádět jejich opravy a pronajímat je lze [...] ve specializované prodejně, má-li tato povolení k provozování činnosti v souladu se zvláštním právním předpisem a splňuje podmínky stanovené v bodech I. 1 a I. 2 přílohy 2 této vyhlášky.“

12 V příloze 1 této vyhlášky se stanoví:

„Z působnosti této vyhlášky jsou vyloučeny následující zdravotnické prostředky:

[...]

– sériově vyráběné optické výrobky s výjimkou kontaktních čoček;

[...]“

13 Z bodu I. 1 písm. d) přílohy 2 uvedené vyhlášky vyplývá, že kontaktní čočky a brýle vyráběné na míru mohou být uváděny na trh pouze v prodejnách o minimální ploše 18 m² nebo v prostorách oddělených od výroby. Mezi požadavky kladenými na personální obsazení je v bodě I. 2 písm. c) této přílohy uveden požadavek, podle kterého musí být zajištěn optometrik nebo oční lékař kvalifikovaný v oblasti kontaktních čoček.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Společnost Ker-Optika uvádí na trh kontaktní čočky prostřednictvím své internetové stránky. ÁNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézete (oblastní zastoupení ÁNTSZ pro Pécs, Selye a Siklós) jí tuto činnost rozhodnutím ze dne 29. srpna 2008 zakázalo.

- 15 K odvolání, které společnost Ker-Optika proti tomuto rozhodnutí podala, potvrdil ĀNTSZ tento zákaz rozhodnutím ze dne 14. listopadu 2008.
- 16 ĀNTSZ se opíral zejména o ustanovení vyhlášky ministerstva zdravotnictví 7/2004 (XI. 23.), podle kterých lze kontaktní čočky uvádět na trh pouze v prodejně specializující se na prodej zdravotnických prostředků nebo jejich dodáním do místa bydliště za účelem konečné spotřeby. Přitom posledně uvedený pojem podle něj s ohledem na svůj název a předmět nezahrnuje uvádění na trh prostřednictvím internetu.
- 17 Společnost Ker-Optika podala proti uvedenému rozhodnutí žalobu, přičemž zejména tvrdila, že uvádění kontaktních čoček na trh prostřednictvím internetu nemůže být omezováno s ohledem na čl. 3 odst. 1 zákona o elektronickém obchodu, který zaručuje volný výkon činnosti poskytovatele služby informační společnosti.
- 18 ĀNTSZ v tomto ohledu poukázal na osmnáctý bod odůvodnění směrnice 2000/31, ze kterého podle něj vyplývá, že uvádění kontaktních čoček na trh prostřednictvím internetu nemůže spadat do působnosti zákona o elektronickém obchodu. Podle tohoto bodu odůvodnění totiž činnosti, které pro svou povahu nelze vykonávat na dálku a elektronickou cestou, jako lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření pacienta, nejsou službami informační společnosti. Uvádění kontaktních čoček na trh přitom takové vyšetření vyžaduje.
- 19 Za těchto podmínek se Baranya megyei bíróság rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je uvádění kontaktních čoček na trh lékařskou konzultací vyžadující fyzické vyšetření pacienta, takže je vyloučeno z působnosti směrnice [2000/31]?

- 2) Je třeba v případě, že uvádění kontaktních čoček na trh není lékařskou konzultací vyžadující fyzické vyšetření pacienta, vykládat článek 30 ES v tom smyslu, že právní úprava členského státu, která stanoví, že kontaktní čočky mohou být uváděny na trh jen v prodejnách specializujících se na zdravotnické prostředky, je s tímto ustanovením v rozporu?

- 3) Je maďarská právní úprava, která umožňuje uvádění kontaktních čoček na trh výlučně v prodejnách specializujících se na zdravotnické prostředky, v rozporu se zásadou volného pohybu zboží zakotvenou v článku 28 ES?“

K předběžným otázkám

- 20 Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda právo Unie brání takové vnitrostátní právní úpravě, o jakou jde v původním řízení, která dovoluje uvádění kontaktních čoček na trh pouze v prodejnách specializujících se na prodej zdravotnických prostředků, a která tím pádem zakazuje jejich uvádění na trh prostřednictvím internetu.

- 21 Aby bylo možné položené otázky zodpovědět, je třeba zjistit, jaká ustanovení práva Unie se použijí na uvádění kontaktních čoček na trh prostřednictvím internetu, a poté určit, zda tato ustanovení brání takovým vnitrostátním pravidlům, o jaká jde v původním řízení.

- 22 Hned na úvod je třeba uvést, že v rámci uvádění na trh prostřednictvím internetu lze rozlišovat zejména následující prvky. Takovéto uvádění na trh zahrnuje v první řadě prodej jako takový, který se vyznačuje nabídkou uzavření smlouvy on-line

a uzavřením smlouvy elektronickou cestou. V rámci takového uvádění na trh dále dochází k dodání prodaného výrobku, zpravidla do místa bydliště zákazníka. Před prodejem nebo dodáním krom toho v některých zvláštních případech konzultuje zákazník lékaře.

Ke směrnici 2000/31

- ²³ Pokud jde zprvu o prodej, je třeba nejprve připomenout, že v souladu s čl. 1 odst. 2 a čl. 2 písm. a) směrnice 2000/31 se touto směrnicí sblíží některá vnitrostátní ustanovení platná pro služby informační společnosti, tzn. pro služby poskytované zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.
- ²⁴ Z osmnáctého bodu odůvodnění směrnice 2000/31 vyplývá, že takové služby informační společnosti zahrnují zejména on-line prodej zboží.
- ²⁵ Tuto skutečnost potvrzuje důvodová zpráva k návrhu směrnice předloženému Komisi dne 18. listopadu 1998 [KOM(1998) 586 v konečném znění], kde se upřesňuje, že služby informační společnosti zahrnují prodej zboží a služby umožňující provádět elektronické transakce on-line za účelem koupě zboží, jako jsou interaktivní prodej na dálku a elektronické obchodní domy.

- 26 Dále je třeba poukázat na to, že v souladu s třicátým čtvrtým bodem odůvodnění a čl. 9 odst. 1 směrnice 2000/31 musí každý členský stát systematicky přizpůsobovat své právní předpisy obsahující požadavky, které by mohly bránit používání smluv uzavřených elektronickou formou, a zahrnující všechny fáze a úkony nezbytné při uzavírání smluv v rámci on-line prodeje zboží, jako je nabídka uzavření smlouvy, smluvní jednání a uzavření smlouvy elektronickou cestou.
- 27 Nakonec je třeba zdůraznit, že prodej zdravotnických prostředků, jako jsou kontaktní čočky, nepatří mezi činnosti, na které se směrnice 2000/31 podle svého čl. 1 odst. 5 nevztahuje.
- 28 Koordinovaná oblast podle směrnice 2000/31 tedy zahrnuje vnitrostátní ustanovení, která zakazují úkony související s prodejem kontaktních čoček, a to zejména on-line nabídku a uzavření smlouvy elektronickou cestou.
- 29 Pokud jde zadruhé o dodání, je třeba poukázat na skutečnost, že v souladu se zněním čl. 2 písm. h) bodu ii) směrnice 2001/31 nezahrnuje koordinovaná oblast požadavky na doručování zboží, k němuž byla smlouva uzavřena elektronickou cestou.
- 30 Vnitrostátní pravidla, která se týkají podmínek, za nichž lze zboží prodané přes internet doručovat na území členského státu, proto do působnosti uvedené směrnice nespádají.
- 31 Z toho vyplývá, že podmínky dodání kontaktních čoček nespádají do působnosti směrnice 2000/31.

- 32 Zatřetí je třeba zkoumat, zda má na výše uvedená zjištění vliv to, že prodej nebo dodání kontaktních čoček mohou být podmíněny předchozí konzultací lékaře zákazníkem.
- 33 Jak se v tomto ohledu uvádí v osmnáctém bodě odůvodnění směrnice 2000/31, činnosti, které pro svou povahu nelze vykonávat na dálku a elektronickou cestou, jako lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření pacienta nejsou službami informační společnosti, a tato směrnice se tedy na ně nevztahuje.
- 34 Pakliže by za těchto okolností byla lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření zákazníka nedílnou součástí prodeje kontaktních čoček, požadavek na takovou konzultaci by měl za následek to, že by v konečném důsledku tento prodej nespadal do působnosti uvedené směrnice.
- 35 K tomu je třeba uvést, že tyto čočky přicházejí do přímého kontaktu s očima a jsou zdravotnickými prostředky, jejichž používání může ve zvláštních případech vyvolat zánět oka, či dokonce trvalé vady zraku, a že tato postižení mohou být zapříčiněna již samotným nošením těchto čoček. Požadavek na předchozí lékařskou konzultaci se proto může jevit jako odůvodněný.
- 36 V tomto ohledu může být tomu, kdo si přeje nosit kontaktní čočky, uložena povinnost podrobit se preventivnímu oftalmologickému vyšetření, při kterém se ověří, zda nošení čoček nebrání lékařské důvody, a dále se určí přesné hodnoty v dioptriích pro nezbytnou korekci zraku.

- 37 Toto vyšetření však není nedílnou součástí prodeje kontaktních čoček. Lze je totiž provést nezávisle na prodeji s tím, že prodej se může uskutečnit i na dálku na základě předpisu očního lékaře, který předtím zákazníka vyšetřil.
- 38 Proto je třeba vycházet z toho, že lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření pacienta, která může být podmínkou prodeje kontaktních čoček, je od jejich prodeje oddělitelná.
- 39 Krom toho zdravotní důvody sice mohou vyžadovat, aby se zákazník také podrobil lékařské konzultaci za účelem fyzického ověření umístění čoček, jakož i pravidelným oftalmologickým kontrolám za účelem určení důsledků nošení čoček, avšak tato ověření a kontroly se provádějí až při používání čoček, tj. po jejich dodání. Tyto lékařské konzultace tedy nelze s prodejem čoček spojovat.
- 40 Z toho vyplývá, že by vnitrostátní ustanovení, které by zakazovalo prodej takových čoček prostřednictvím internetu, v zásadě spadalo do působnosti směrnice 2000/31.

K primárnímu právu

- 41 Vzhledem k tomu, že pravidla týkající se podmínek dodání kontaktních čoček nespádají do působnosti směrnice 2000/31, musí být posouzena z hlediska primárního práva, tedy z hlediska Smlouvy o FEU.

- 42 Na úvod je nutno uvést, že je třeba zkoumat, zda mají být uvedená pravidla posuzována z hlediska volného pohybu služeb, jak tvrdí maďarská vláda, nebo z hlediska volného pohybu zboží, jak navrhuje předkládající soud.
- 43 Z judikatury Soudního dvora v tomto ohledu vyplývá, že pokud vnitrostátní opatření spadá jak pod volný pohyb zboží, tak i pod jinou základní svobodu, Soudní dvůr ho přezkoumá v zásadě pouze z hlediska jedné z těchto dvou základních svobod, pokud se ukáže, že jedna z uvedených svobod je zcela druhotná ve vztahu ke druhé a může být do ní zahrnuta (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 24. března 1994, Schindler, C-275/92, Recueil, s. I-1039, bod 22, jakož i ze dne 26. května 2005, Burmanjer a další, C-20/03, Sb. rozh. s. I-4133, bod 35).
- 44 Dále z rozsudku ze dne 11. prosince 2003, Deutscher Apothekerverband (C-322/01, Recueil, s. I-14887, body 65, 76 a 124), vyplývá, že vnitrostátní opatření týkající se postupu vyznačujícího ho se prodejem zboží prostřednictvím internetu a jeho dodáním do místa bydliště spotřebitele se zkoumá pouze z hlediska pravidel v oblasti volného pohybu zboží, tedy z hlediska článků 34 SFEU a 36 SFEU.
- 45 Vnitrostátní právní úprava zakazující uvádění kontaktních čoček na trh prostřednictvím internetu se v daném případě týká způsobu prodeje vyznačujícího se dodáním takových čoček do místa bydliště spotřebitele.
- 46 Tato právní úprava proto musí být zkoumána z hlediska článků 34 SFEU a 36 SFEU.

K existenci překážky volnému pohybu zboží

- 47 Podle ustálené judikatury platí, že veškerou obchodní právní úpravu členských států, která by mohla ať přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potenciálně narušit obchod uvnitř Unie, je třeba považovat za opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením ve smyslu článku 34 SFEU (viz zejména rozsudky ze dne 11. července 1974, Dassonville, 8/74, Recueil, s. 837, bod 5, a ze dne 10. února 2009, Komise v. Itálie, C-110/05, Sb. rozh. s. I-519, bod 33).
- 48 Z ustálené judikatury také vyplývá, že článek 34 SFEU odráží povinnost dodržování zásad zákazu diskriminace a vzájemného uznávání výrobků legálně vyrobených a uvedených na trh v jiných členských státech, jakož i povinnost zajištění volného přístupu na vnitrostátní trhy výrobkům z Unie (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, bod 34 a citovaná judikatura).
- 49 Za opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením je tedy třeba považovat opatření přijatá členským státem, jejichž cílem nebo účinkem je méně příznivé zacházení s výrobky pocházejícími z jiných členských států, jakož i pravidla týkající se podmínek, které musí toto zboží splňovat, i když se tato pravidla použijí bez rozdílu na všechny výrobky (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, body 35 a 37).
- 50 Pod tentýž pojem spadá i jakékoliv jiné opatření, které brání v přístupu výrobků pocházejících z jiných členských států na trh členského státu (výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, bod 37).

- 51 Z tohoto důvodu může být obchod mezi členskými státy přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potenciálně narušen ve smyslu judikatury vzešlé z výše uvedeného rozsudku Dassonville, pokud se na výrobky z jiných členských států použijí vnitrostátní právní předpisy, které omezují či zakazují některé způsoby prodeje, ledaže jsou použitelné na všechny dotčené subjekty provozující svou činnost na státním území a postihují stejným způsobem, právně i fakticky, uvádění tuzemských výrobků i výrobků pocházejících z jiných členských států na trh. Použití právních předpisů tohoto druhu na prodej výrobků pocházejících z jiného členského státu a splňujících pravidla stanovená tímto státem, totiž může zabránit jejich přístupu na trh nebo jej ztížit více, než tomu je u tuzemských výrobků (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 24. listopadu 1993, Keck a Mithouard, C-267/91 a C-268/91, Recueil, s. I-6097, body 16 a 17, jakož Komise v. Itálie, uvedený výše, bod 36).
- 52 Je tedy třeba zkoumat, zda vnitrostátní právní úprava, o jakou jde v původním řízení, splňuje obě podmínky uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku, to znamená, zda se použije na všechny dotčené subjekty provozující svou činnost na státním území a zda postihuje stejným způsobem, právně i fakticky, uvádění tuzemských výrobků i výrobků pocházejících z jiných členských států na trh.
- 53 Pokud jde o první podmínku, je třeba poukázat na to, že se uvedená právní úprava použije na všechny subjekty, jichž se prodej kontaktních čoček týká, takže tato podmínka je splněna.
- 54 Pokud jde o druhou podmínku, nebylo zpochybněno, že se zákaz prodeje kontaktních čoček prostřednictvím internetu vztahuje na kontaktní čočky pocházející z jiných členských států, které jsou prodávány zásilkovým způsobem a dodávány spotřebitelům pobývajícím v Maďarsku do místa bydliště. Přitom je třeba konstatovat, že zákaz

zásilkového prodeje kontaktních čoček připravuje subjekty z jiných členských států o zvlášť účinný způsob uvádění těchto výrobků na trh a podstatně tak ztěžuje jejich přístup na trh dotyčného členského státu (pokud jde o léčivé přípravky, viz obdobně výše uvedený rozsudek Deutscher Apothekerverband, bod 74).

- 55 Uvedená právní úprava za těchto podmínek nepostihuje uvádění kontaktních čoček na trh maďarskými subjekty a subjekty z jiných členských států stejným způsobem.
- 56 Z toho vyplývá, že uvedená právní úprava je opatřením s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení, které je zakázáno článkem 34 SFEU, ledaže by bylo možné je objektivně odůvodnit.

K odůvodnění překážky volnému pohybu zboží

- 57 Podle ustálené judikatury platí, že překážka volnému pohybu zboží může být odůvodněna důvody obecného zájmu uvedenými v článku 36 SFEU nebo kategorickými požadavky. V obou případech musí být vnitrostátní opatření způsobilé zaručit uskutečnění sledovaného cíle a nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení (viz zejména výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, bod 59 a citovaná judikatura).

- 58 V tomto ohledu je třeba uvést, že spadá-li uvedené opatření do oblasti veřejného zdraví, musí být zohledněna skutečnost, že zdraví a život člověka zaujímají první místo mezi statky a zájmy chráněnými Smlouvou a že členskými státy přísluší rozhodnout o úrovni, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví, a o způsobu, jímž má být této úrovni dosaženo. V jednotlivých členských státech se však tato úroveň může lišit, a proto je jim třeba přiznat prostor pro uvážení (viz rozsudek ze dne 1. června 2010, Blanco Pérez a Chao Gómez, C-570/07 a C-571/07, Sb. rozh. s. I-4629, bod 44 a citovaná judikatura).
- 59 Odůvodnění, které maďarská vláda v projednávané věci předkládá, se týká nutnosti zajistit ochranu zdraví uživatelů kontaktních čoček. Toto odůvodnění tedy odpovídá zájmům veřejného zdraví, které připouští článek 36 SFEU a které mohou odůvodňovat překážku volnému pohybu zboží.
- 60 Je tedy třeba zkoumat, zda právní úprava, o jakou jde v původním řízení, je schopna takto sledovaný cíl zaručit.
- 61 Maďarská a španělská vláda v tomto ohledu tvrdí, že je nezbytné uložit zákazníkům povinnost přebírat kontaktní čočky ve specializovaných prodejnách, protože musejí mít přístup k optikovi, který uskutečňuje nezbytná fyzická vyšetření, provádí ověření a dává těmto zákazníkům pokyny k nošení těchto čoček.
- 62 K tomu je nutno připomenout, jak již bylo uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku, že i samotné nošení kontaktních čoček může ve zvláštních případech způsobovat poranění oka, či dokonce trvalé vady zraku.

- 63 S ohledem na takto vylíčená rizika pro veřejné zdraví může členský stát požadovat, aby byly kontaktní čočky vydávány kvalifikovanými osobami, které zákazníka na tato rizika upozorní, vyšetří ho a nošení čoček mu doporučí, či nikoli s tím, že případně zákazníka vyzvou, aby se obrátil na očního lékaře. Z důvodu těchto rizik může členský stát také požadovat, aby v případě, kdy nošení čoček nebude nedoporučeno, určily kvalifikované osoby nevhodnější typ čoček, ověřily jejich umístění na očích zákazníka a poskytly mu informace o jejich správném používání a údržbě (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 25. května 1993, LPO, C-271/92, Recueil, s. I-2899, bod 11).
- 64 Kontakt s kvalifikovaným optikem a jím poskytnuté služby sice nemohou zcela odstranit rizika, jimž jsou uživatelé čoček vystaveni, mohou je ale omezit. Právní úprava, o jakou jde v původním řízení, která vyhrazuje vydávání kontaktních čoček prodejnám optiky nabízejícím služby takového optika, je tedy schopna zaručit uskutečnění cíle, kterým je zajištění ochrany zdraví těchto uživatelů.
- 65 Je však ještě třeba, aby tato právní úprava nepřekračovala meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, to znamená, že nesmí existovat opatření, která by při dosahování tohoto cíle omezovala volný pohyb zboží v menší míře.
- 66 Pokud jde o zaprvé o požadavek na fyzickou přítomnost zákazníka pro účely vyšetření jeho očí optikem v prodejně, je třeba poukázat na to, že informativní preventivní vyšetření mohou být prováděna mimo prodejny optiky očními lékaři.

- 67 Spis předložený Soudnímu dvoru dále neobsahuje nic, co by dovolovalo konstatovat, že by právní úprava, o jakou jde v původním řízení, optikovi ukládala, aby každý výdej čoček podmínil provedením preventivního vyšetření nebo předchozí konzultací lékaře, nebo že by sama tato právní úprava podmiňovala výdej čoček takovými požadavky, zvláště při dalším zasílání čoček těmž zákazníkovi.
- 68 Takové vyšetření a takovou konzultaci je tedy třeba považovat za fakultativní, takže je v zásadě odpovědností každého uživatele kontaktních čoček, aby se jim podrobil s tím, že úkolem optika v tomto ohledu je uživateli poskytnout poradenství.
- 69 Zákazníci přitom mohou získat rovnocenné poradenství před dodáním kontaktních čoček v rámci jejich uvádění na trh prostřednictvím internetu, a to pomocí interaktivních prostředků obsažených na dotyčné internetové stránce, kterých musí zákazník povinně využít, než koupí těchto čoček uskuteční (pokud jde o uvádění léčivých přípravků na trh prostřednictvím internetu, viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Deutscher Apothekerverband, bod 114).
- 70 Zadruhé může členský stát požadovat – jak již bylo konstatováno v bodě 63 tohoto rozsudku – aby nevhodnější druh kontaktních čoček určil optik, který je při té příležitosti povinen ověřit umístění čoček na očích zákazníka a poskytnout mu rady o jejich správném používání a údržbě.
- 71 Je však třeba uvést, že tyto služby jsou v zásadě nezbytné pouze při prvním dodání kontaktních čoček. Při dalším dodání totiž zpravidla není nutné zákazníkovi takové

služby poskytovat. Stačí, když zákazník oznámí prodejci druh čoček, které mu byly předány v rámci prvního výdeje, přičemž charakteristiky těchto čoček mohou být případně upraveny očním lékařem na základě nového předpisu zohledňujícího změny zákazníkova zraku.

72 Zatřetí, musí-li být k dlouhodobějšímu používání kontaktních čoček poskytnuty dodatečné informace a rady, lze tyto zákazníkovi poskytnout pomocí interaktivních prostředků obsažených na internetové stránce dodavatele.

73 Členský stát krom toho může uložit zainteresovaným hospodářským subjektům povinnost zajistit zákazníkovi kvalifikovaného optika, který mu poskytne na dálku individuální informace a rady o používání a údržbě kontaktních čoček. Poskytování takových informací a rad na dálku ostatně může přinášet výhody, neboť uživateli čoček umožňuje, aby své otázky formuloval promyšleně, cíleně a bez nutnosti se přemísťovat (pokud jde o uvádění léčivých přípravků na trh prostřednictvím internetu, viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Deutscher Apothekerverband, bod 113).

74 Z výše uvedeného vyplývá, že cíle spočívajícího v zajištění ochrany zdraví uživatelů kontaktních čoček lze dosáhnout méně omezujícími opatřeními, než která vyplývají z právní úpravy, o jakou jde v původním řízení, a to takovými, která by spočívala ve stanovení určitých omezení jen při prvním výdeji čoček a která by zainteresovaným hospodářským subjektům ukládala povinnost zajistit zákazníkovi kvalifikovaného optika.

- 75 Proto přijme-li členský stát takovou právní úpravu, o jakou jde v původním řízení, překračuje tím meze prostoru pro uvážení připomenutého v bodě 58 tohoto rozsudku, a proto je třeba mít za to, že tato právní úprava překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení uváděného cíle.
- 76 Ze stejných důvodů nemůže být uvedena právní úprava, která obsahuje zákaz prodeje kontaktních čoček prostřednictvím internetu, považována za úměrnou cíli, kterým je ochrana veřejného zdraví, ve smyslu čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31.
- 77 S ohledem na výše uvedené je třeba na otázky položené předkládajícím soudem odpovědět tak, že vnitrostátní pravidla týkající se uvážení kontaktních čoček na trh spadají do působnosti směrnice 2000/31 v rozsahu, v němž se týkají prodeje takových čoček prostřednictvím internetu. Naproti tomu vnitrostátní pravidla týkající se dodání těchto čoček do působnosti této směrnice nespádají.
- 78 Články 34 SFEU a 36 SFEU, jakož i směrnice 2000/31 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje uvážení kontaktních čoček na trh pouze v prodejnách specializujících se na zdravotnické prostředky.

K nákladům řízení

- 79 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Vnitrostátní pravidla týkající se uvádění kontaktních čoček na trh spadají do působnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) v rozsahu, v němž se týkají prodeje takových čoček prostřednictvím internetu. Naproti tomu vnitrostátní pravidla týkající se dodání těchto čoček do působnosti této směrnice nespádají.

Články 34 SFEU a 36 SFEU, jakož i směrnice 2000/31 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje uvádění kontaktních čoček na trh pouze v prodejnách specializujících se na zdravotnické prostředky.

Podpisy.